

Dr MOMČILO DIMITRIJEVIĆ,
redovni profesor

Prof. dr Milivoje Andrejević:

SAMOUPRAVNA MESNA ZAJEDNICA

(ZIK — Izdavački centar Beograd 1975. g.)

Izgradnja našeg društveno-ekonomskog i političkog sistema sve više traži proučavanje i istraživanje, kako radi teorijske i naučne obrade, razvoja nauke, tako i radi pozitivnog prava i prakse. Ovo utoliko pre što su mnogi instituti našeg sistema sasvim novi, bez presedana u teoriji i praksi. Obrada ovog instituta u obliku monografije je od posebnog značaja »jer monografije predstavljaju zaokruženu celinu i obuhvatnost problema i njihovih rešenja u okviru određene materije. Ali monografska obrada povlači i naučnu smelost i odgovornost pogotovu kada su njen predmet novi instituti. Prof. Andrejević, svestan težine zadatka, ali isto tako i potrebe razvoja sistema i u njemu uloge koju imaju novi instituti, prihvata se posla, i odmah posle novog Ustava, daje opsežnu monografiju o mesnoj zajednici.

U uvodu i deset glava, na 270 stranica, autor vrlo iscrpno obrađuje materiju mesnih zajednica. U početku prof. Andrejević daje pojam mesne zajednice i njene karakteristike kao i elemenat teritorije kod ove institucije. Tako nas autor uvodi u osnovna obeležja i određenosti mesne zajednice. Potom se izlaže razvoj mesne zajednice, njen nastanak i autor nas dovodi do mesne zajednice kakva se danas konstituiše i određuje u našem sistemu.

Izlažući dalje mesnu zajednicu, prof. Andrejević nas upoznaje vrlo iscrpno i studiozno sa svim elementima koji će prikazati i osvetliti ovaj institut, kako sa pravnog, tako i sa političkog aspekta. Tako nam autor izlaže obrazovanje, osnivanje, uslove, pripremu i postupak obrazovanja mesne zajednice. Potom prava i dužnosti mesne zajednice što nam tačno obeležava mesnu zajednicu i njeno mesto u sistemu. Autor posvećuje posebno mesto samoupravljanju, razrađivajući ga u svim vidovima i oblicima. U tome delegatski sistem i njegova uloga zauzimaju vidno mesto, ukazujući na značaj ovog sistema i njegovo ostvarenje u mesnoj zajednici.

Razvoj mesnih zajednica i njihova uloga mogu se ostvariti samo ako bude obezbeđena materijalna osnova. Zbog toga autor posvećuje posebne glave materijalnoj osnovi, sistemu finansiranja, planiranja i programiranja. Sve ovo daje mogućnosti da se samoupravno uređuju odnosi aktima mesne zajednice i autor nam vrlo detaljno izlaže osnovni akt-statut mesne zajednice kao i samoupravno sporazumevanje i društveno dogovaranje — dva nova načina samoupravnog regulisanja odnosa u našem sistemu.

Na kraju autor daje položaj mesne zajednice u društveno-političkom sistemu studioznom analizom odnosa mesne zajednice sa organizacijom udruženog rada, samoupravnom interesnom zajednicom, društveno-političkim organizacijama i društveno-političkim zajednicama. U tome se ukazuje i na udruživanje mesnih zajednica. Od posebnog je značaja za samoupravnu demokratiju, kao oblik diktature proleterijata, izlaganje mesne zajednice kao oblika deetatizacije političkog društva.

Prof. Andrejević svojom knjigom predstavlja se javnosti kao odličan poznavalac u oblasti komune i mesnih zajednica, ali i šire, celog sistema u kome mesna zajednica zauzima odgovarajuće mesto. Njegovo poznavanje nije samo teorijsko već i iskustveno, sa puno prakse, istorijskog razvoja i pređenog puta mesnih zajednica. Čitajući knjigu stiče se utisak da je autor vrlo pažljivo pratio i studirao nastanak i razvoj mesnih zajednica, što mu je umnogome omogućilo da objasni teorijski i naučno mesto, ulogu i značaj mesne zajednice. Autor daje ustavni koncept mesne zajednice, ali on se uspešno trudi, i u tome uspeva, da sagleda mesnu zajednicu i dalje u praksi, u njenim životnim tokovima, da je prikaže ne samo kakva treba da bude, već i kakva jeste. Prof. Andrejević nam prikazuje mesnu zajednicu kao složenu stvarnost od značaja, kako za život i rad ljudi koji u njoj stanuju, tako i za ostvarenje ne samo koncepta već i političke samoupravne društveno-političke zajednice kao celine. Iako se bavi jednim mikroorganizmom, autor nam daje i povezanost i integrisanost njegovu sa celokupnim društveno-političkim sistemom, svestan značaja ovog procesa za samoupravljanje kao sveukupan društveni odnos.

Prema širini zahvaćenih problema, njihovoj naučnoj obradi i sređenosti, knjiga prof. Andrejevića ima karakter zaokružene i vrlo uspele monografije. O mesnim zajednicama se dosta pisalo. Postoje mnogi članci, prikazi i iskustva. Međutim, rad prof. Andrejevića predstavlja sveobuhvatnu obradu materije, materije koja je obrađena teorijski i naučno, pravno i politički, ali i dosta lako i jasno da se može uspešno čitati i primenjivati u praksi. To čini poseban značaj knjizi i autoru, kao i našoj praksi. Danas, kada se nastoji da se što bolje primeni koncept o mesnoj zajednici, knjiga prof. Andrejevića predstavlja vrlo korisni i upotrebljiv materijal. Rad nije čista teorija, već njeno oživotvorenje kroz našu praksu i stvarnost.

Sa svim svojim kvalitetima knjiga prof. Andrejevića je dobar prilog teoriji i praksi samoupravnog socijalizma u Jugoslaviji. Ona je i doprinos nauke ostvarivanju novog Ustava i političkih dokumenata (rezolucija) Saveza komunista.